

BEGIN VAN HET EINDE

INDIANEN VAN
DE ANTILLEN
NA 1492

EEN BEKNOPT OVERZICHT
DEEL 1

*RAYMOND PAESHUYS **

* Raymond Paeshuys is
ondervoorzitter en bibliothecaris
van onze vereniging

Afb. 1. Portret van Chr. Columbus dat het meest overeenkomt met de persoonsbeschrijving door zijn zoon.

12 OKTOBER 1492

Vrijdag 12 oktober 1492 om twee uur in de morgen ziet Juan Rodriguez Bermejo* als eerste van Chr. Columbus' bemanning op nieuw land.

Na een overtocht van een 10 weken is voor Europa een 'Nieuwe Wereld' ontdekt.

Het ligt niet in de bedoeling van deze bijdrage uitvoerig het leven, de tochten of de drijfveren van Columbus te belichten. Over dit onderwerp zijn bibliotheken vol geschreven. En over vragen als 'Was Columbus, na de Vikingen, de eerste niet-Indiaan die Amerika bereikte?', 'Wist Columbus over het bestaan van Amerika?', 'Schuilt achter zijn reis een verborgen agenda?' of 'Op welk eiland landde Columbus?' zullen nog meerdere bibliotheken vol geschreven worden! We verwijzen hiervoor naar verdere Nederlandstalige literatuur als: J.M. Cohen. 1991/ Ph. Theunissen & L.K. Cumps. 1992/ H. Koning. 1992/ W.Daems. 1992/ J. Martens 2003- 2004/ K. Brinkbäumer & Cl. Höges. 2005.

CONQUISTA

Het eerste eiland dat Columbus aanded was Guanahani*, één van de Bahama's*, dat hij prompt 'San Salvador' doopte. Dit getuigt van lef: er vast van overtuigd zijn het China (Catay) van de Grote Khan of Japan (Cipango) te hebben bereikt en onmiddellijk het eiland (en al de volgende) in naam van de Spaanse kroon* in bezit te nemen en te herdompen !

Na enkele andere eilanden van de Bahama's bezielde Columbus de kusten van Cuba en Hispaniola. Dit bracht de Spanjaarden in contact met de Taino*-Indianen (Westelijke- en Centrale Taino).

Die eerste contacten op Hispaniola waren in het algemeen vriendschappelijk en Columbus prees deze 'indios*' op vele gebieden. Helaas zullen goudzucht*, mishandelingen, verkrachtingen, tewerkstelling in mijnen en later het encomienda*-systeem en vooral ziekten (N.D. Cook. 1998) en slavernij leiden tot een snelle ondergang van de Taino. Niets vermoedende Indianenleiders werden aangevallen, vermoord en hun dorpen platgebrand. Een van de vele voorbeelden is de vrouwelijke cacique Anacoana die zonder reden en met een list werd gevangen genomen en zonder pardon werd opgeknoopt. Ook moeten we hongerdood en zelfmoord, om het Spaanse schrikbewind te ontlopen, aanstippen. Om zich van het leven te beroven stortten de Indianen zich van de rotsen, verhingen zich, namen het giftige yucasap in, of pleegden zwangerschaponderbreking en werden kinderen gedood. Mislukte opstanden en de daarop volgende onmenselijke represailles verhaastten het einde van de Taino als volk (H. Koning. 1992: 94/ A.Schulze- Thulin. 2005: 184- 187/ I.Rouse. 1992: 150- 161/ N.D. Cook. 1998: 1- 6).

Het lugubere resultaat voor Hispaniola was dat in 1533, dus nog geen halve eeuw na de 'ontdekking' van Amerika, het aantal* Indianen teruggevallen was tot een goede 4.000. In dat jaar kreeg de cacique Enriquillo, en dit na 15 jaar strijd en een eervolle vrede, in Oost-Hispaniola een eigen gebied toegewezen. Deze nederzetting kreeg de naam 'Boya' en werd de enige plaats op het eiland waar Indianen als aparte bevolkingsgroep bleven bestaan. Elders gingen zij vóór het einde van de 18^e eeuw op in de veel talrijkere negerslaven.

In de loop van de 19^e eeuw schijnen ook de Boya-Indianen in de rest van de Dominicaanse bevolking te zijn opgegaan (F. Wojciechowski. 1980: 109- 110).

De Spaanse kolonisatie begon dus op Hispaniola en niet op de Bahama's. Toen op Hispaniola een groot tekort aan arbeidskrachten ontstond werden de Lucayo*, de oorspronkelijke bevolking van de Bahama's, als het ware in hun totaliteit naar Hispaniola getransporteerd. Volgens sommige verslagen werden tussen 1509 en 1513 meer dan 40.000 Lucayo overgebracht (I.Rouse. 1992: 156). Bartolomé de Las Casas (1992: 45) constateerde in 1541: "nu is er niet één menselijk schepsel meer over [op de Bahama's]".

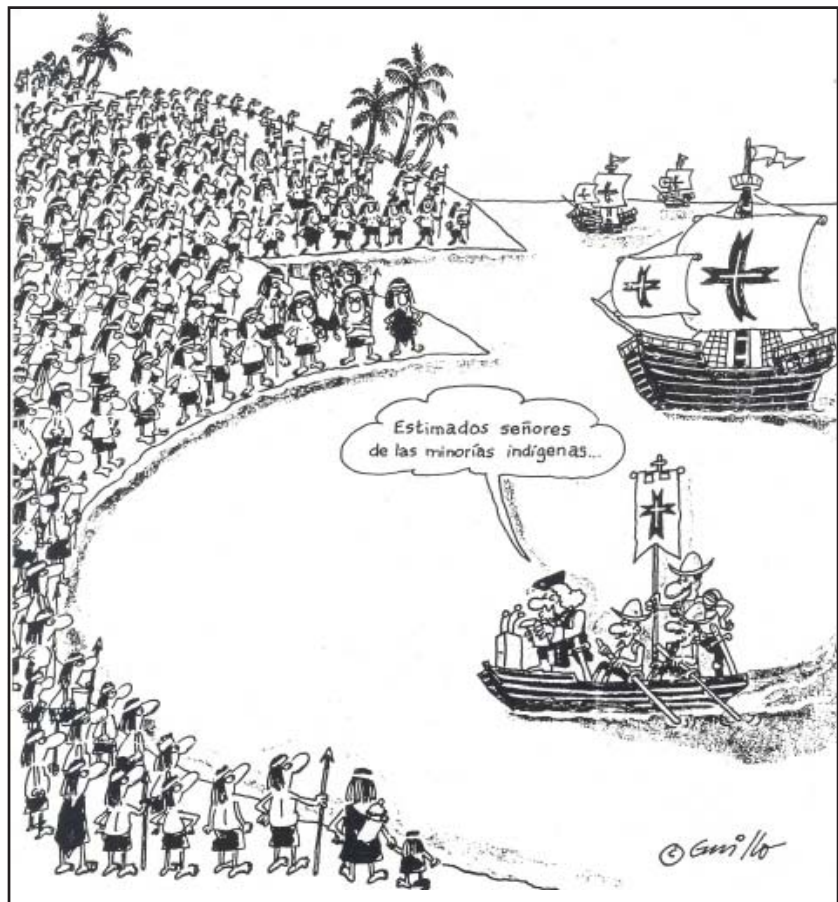
Na Hispaniola komen Jamaica* (1509- 1510) en Cuba (1511) aan de beurt om de Spaanse kolonisatie te ondergaan. Nog veel later zal Mexico, na de val van het Azteekse Tenochtitlan in 1521, de draaischijf van de Spaanse kolonisatie worden.

We willen hier het ontstellende document 'Requerimiento' (kennisgeving) vermelden van de hofjurist Juan Lopez de Palacios Rubios. Dit document moest, vanaf 1514, door de Spaanse conquistadores in het Spaans worden voorgelezen bij aankomst in nieuw ontdekte gebieden. De Indianen werden hierbij op de hoogte gebracht van de christelijke scheppingsidee, het gezag van kerk en paus, de toekenning door de paus van het recht op de verovering van Amerika door de Spaanse

koningen, enkele principes van het christelijk geloof en het verzoek om kerk, paus en Spaanse koningen te erkennen als soevereinen. De Indianen werden verzocht zich vrijwillig tot het christendom te bekeren en de prediking niet te beletten. Zo niet dan..., en nu volgt het slot van het document:

“Ik zal uw bezit afnemen en u alle schade berokkenen die ik kan, zoals tegenover vazallen die niet aan hun heer gehoorzamen, hem niet willen ontvangen, hem weerstand bieden en tegenspreken. En ik stel duidelijk dat de doden en de schade die daarvan het gevolg zullen zijn te wijten zijn aan uzelf, en niet aan mij, noch aan hunne Hoogheden noch aan hun ridders die me begeleiden...”

Reeds B. de Las Casas schreef dat hij bij het lezen van dit document niet wist: “of hij moest huilen of lachen bij die absurditeit” (T.Lemaire. 1986: 62- 63/ T.Todorov. 1982: 154).

Afb. 2. De kennisgeving
Een cartoonist van 'El Pais' uit 1992 zag het in zijn verbeelding gebeuren...

CUBA

Hetzelfde droef verhaal kende Cuba. Geruchten dat er goud te rapen viel, bracht een eerste expeditie in 1508 voor de kusten van Cuba (dit o.l.v. Sebastián de Ocampo).

In 1511 zeilde Diego Velázquez* naar Oost-Cuba en na de stichting van de stad Baracoa (de eerste hoofdstad van Cuba) wist hij geleidelijk het hele eiland te veroveren en stichtte uiteindelijk Havana en Santiago de Cuba.

De noodzaak een massa hout te verwerven om de bouw van het Escorial te verwezenlijken (1563- 1584), heeft ongetwijfeld bijgedragen tot de ontsluiting van Cuba (Lewis, B. & P. Marshall. 1985: 170).

De eerste jaren na de komst van de Spanjaarden verliep de geschiedenis van Cuba in grote lijnen zoals op Hispaniola: moordpartijen, opstanden, onderdrukking en ziekten werden het lot van de inheemse bevolking (B. de Las Casas. 1992: 61- 64).

D. Velázquez zou wel een humanere houding tegenover de Indianen hebben nagestreefd maar zijn entourage maakte dit evenwel niet mogelijk (J.Guillermo. 1992: 32- 35).

Het verhaal wil dat de opstandige en ter dood veroordeelde cacique Hatuey (oorspronkelijk afkomstig en gevlucht uit Hispaniola) op de brandstapel het Christelijke doopsel weigerde, omdat hij anders in de hemel kon komen en daar weer Spanjaarden zou ontmoeten.

Ook op Cuba zullen slavernij en besmettelijke ziekten, maar ook gemengde huwelijken, het aantal zuivere Indianen drastisch terugschroeven.

In de eerste helft van de 19^e eeuw werden er nog vijf nederzettingen in Oost-Cuba als Indiaans bestempeld. In Midden-Cuba bestond een Indiaanse nederzetting in de buurt van de stad Camagüey en in Noord-Cuba te Guanabacoa (I.Rouse. 1963: 519). De Indianen leefden er een armoedig bestaan, economisch afhankelijk en onder constante druk van de heersende elite. Hun culturele eigenheid ging dan ook verloren.

Toevallig vonden we in een reisverhaal uit 1965, van de Tsjechische antropoloog Miloslav Stingl, de beschrijving en verschillende foto's van wat hij Yateras*-Indianen noemt (M.Stingl. 1965: 114, 121-160). Deze Spaans sprekende mensen zijn cultureel in niets te onderscheiden van de overige Cubanen uit Oost-Cuba. Fysisch gezien echter is er duidelijk een verschil qua haartype (lang, zacht, zeer donker), de kaneelkleurige huid, de donkere ogen en de zwak ontwikkelde baardgroei. Vooral de zeer kleine gestalte (minder dan 145 cm is geen uitzondering) is opvallend (M.Stingl. 1965: 142).

Ze gebruikten nog het guamo-blaasinstrument, een grote schelp met in de voorzijde een uitgesneden opening. Een instrument gebruikt om dansen te begeleiden, bij het bijeenroepen van de familie of om alarmsignalen te geven.

Ook het steeds voorkomen van de familienamen 'Rojas' en 'Ramirez' (naar Manuel de Rojas, een neef van Diego de Velázquez, en Miguel Ramirez - Spaanse heersers op Oost-Cuba in het begin van de 16^e eeuw) kan verwijzen naar hun verbondenheid met/onderwerping aan de eerste encomienda eigenaars.

Deze 'Yateras' worden zowel door henzelf als door de Cubanen beschouwd als afstammelingen van de oorspronkelijke Indiaanse bevolking. Stingl spreekt zelfs nog in 1965, toen hij de Yateras bezocht, van: "reinblütiger Indianer" en "typische Indianerin" (M.Stingl. 1965: 129, 132).

Een vermenging met de Cubaanse negerslaven zal wel onvermijdelijk geweest zijn, maar een Indiaans genenpotentieel is blijkbaar blijven bestaan.

Ook K.Sale (1990: 161 voetnota) verwijst naar een niet nader genoemde geleerde, die in 1989 een duizendtal mensen vermeldde met Indiaanse karakteristieken en waarbij sommigen claimden afstammelingen te zijn van de oorspronkelijke Taino.

Afb. 3 Yateras Indiaanse (naar M. Stingl. 1965: 126)

Afb. 4 Yateras ouderling met 'guiro'raspinstrument (naar M. Stingl. 1965:147)

INDIANEN VAN NOORD- EN ZUID-AMERIKA OP DE ANTILLEN

Merkwaardig genoeg werden er ook Indianen 'ingevoerd' op Cuba. Voor dit relaas maken we even een sprong naar het vasteland, meer bepaald naar het Mexicaanse schiereiland Yucatan.

In juli 1847 breekt er in het oosten van Yucatan een opstand uit onder de Maya. Zij verzetten zich tegen te hoge heffingen en belastingen. Toen de eerste aanvoerders terecht waren gesteld, barstte het conflict pas echt uit. Binnen de kortste keren hadden opstandelingen bijna het gehele schiereiland veroverd. In augustus 1848 werden de Maya's echter verslagen en teruggedrongen naar de wouden in het oosten. Tot zover de 'Kastenoerlog – The war of the castes' (N. Grube. 2001: 418-419).

Gevangengenomen opstandelingen, maar ook weeskinderen, werden nu simpelweg als slaven verkocht. Hoewel de rest van de wereld slavenhandel verbood, bleven de suikerrietbaronnen van Cuba gretige opkopers van deze Maya-gevangenen en kinderen. Tegen een afgesproken bedrag of een hoeveelheid goud, bracht o.a. de schoener 'Certo' vanaf 1848 Yucatecos naar Cuba. Het staat vast dat het schip 'Mexico' zeker 46 keer de overtocht tussen Yucatan en Cuba maakte met menselijke waar aan boord. Heuse exportfirma's, met een handelsmonopolie, werden met het oog op deze transacties opgericht (M. Stingl. 1965: 96- 102). In totaal werden er enkele duizenden Indianen verscheept (F. Wojciechowski. 1980: 112).

Vele van deze Maya-slavenarbeiders stierven van uitputting of bezweken onder straffen. Gelukkig bleven ook velen in leven. Na de opheffing van de slavernij op Cuba, vormden zij een eigen gemeenschap (hoofdzakelijk in het zuiden van de provincie Havana) en deden aan houtskoolwinning.

Rond Madruga merkte M. Stingl in de jaren zestig van de vorige eeuw nog duidelijk Yucatecos (zoals de overige Cubanen hen bleven noemen) op. Maya-woorden en -taalelementen zouden daar in de bergen nog gebruikt worden (M. Stingl. 1965: 103- 104). Sterk vermengd met Afro-Cubanen blijven Indiaanse trekken toch merkbaar (M. Stingl. 1965: foto's 96, 99, 105).

De import van Indianen op Cuba was helaas geen alleenstaand feit. Van 1499 tot in de 16^e eeuw was de kust van Venezuela de bron van vele slaven voor Haïti en andere eilanden (J.D. Forbes. 1988: 185). C.A. Verbrugge vermeldt Indianen uit het grensgebied tussen Venezuela en Colombia (Guajiro, Goajiro of Wayuu) als eerste landarbeiders van het gekoloniseerde Cuba, nog voor de komst van negerslaven. Maar deze Indianen hielden niet lang stand; zij stierven aan Europese ziekten, werden gedood of vluchtten. Zo'n honderd jaar later verbleef op Cuba vrijwel geen authentieke Guajiro meer. Landarbeiders, later afkomstig uit Spanje, hielden de naam 'guajiro' wel levend; de door hen gemaakte liederen werden guajiras* genoemd (José Martí. 2003 : 13- 14).

Tussen het najaar van 1514 en eind 1516 bereikte Pedro de Salazar, een slavenjager, langs de Atlantische Oceaan de centrale kust van Florida. Hier nam hij 500 Indianen gevangen die hij naar Santo

Domingo meevoerde. De meeste van hen stierven echter onderweg (J.T. Milanich. 1999: 68).

Na de strafexpeditie tegen de Block Island Narraganset* in augustus 1636 en het einde van de oorlog tegen de Pequot* in 1637 werden krijgers, vrouwen en kinderen verkocht op 'Westindische' slavenmarkten (F. Jennings. 1976: 210/ Y.Kawashima. 1988: 404). Eenzelfde lot ondergingen Wampanoag* in 1675, ondanks het feit dat zij zich tijdens de King Philip's War (1675- 1676) neutraal hadden opgesteld (F. Jennings. 1976: 306/ D.E. Leach. 1988: 133- 134).

Circa 1670 bericht Hans Sloane dat de zogezegde volbloed Indianen van Jamaica eigenlijk afkomstig waren van de 'Mosquitos' (Miskitokust van Nicaragua) of van Florida. De echte autochtonen waren toen uitgemoord door de Spanjaarden (J.D. Forbes. 1988: 186).

Gedurende de laatste decennia van de 17^e eeuw bleven Indiaanse slaven waarschijnlijk het voornaamste handelsartikel in het Zuidoosten van Noord-Amerika. De Engelsen hadden die slaven nodig als plantage-arbeiders op de Antillen (J.Wright. 1981; gecit. in: M.T. Smith. 1987 : 135).

Vroeg in de 18^e eeuw voerden Indianen (o.a. Creek*), uitgerust met vuurwapens, van uit Georgia raids uit in Florida. Zij verdrongen de Calusa* van hun grondgebied naar het zuiden tot de Florida Keys en zelfs naar Cuba. Calusa aanwezigheid op Cuba tijdens de late 17^e eeuw, begin 18^e eeuw, is veel aanzienlijker dan vroeger werd gedacht. Er geraken nu ook namen van deze Calusa-Indianen bekend (J.T. Milanich. 2004: 48- 50).

Op 28 november 1729 wordt in het Natchez*-gebied (Louisiana) Fort Rosalie aangevallen en de 237 Franse soldaten gedood. De brutaliteit van de kolonisten en vooral de verachting van de commandant voor de leider der Natchez (De Grote Zon) ligt aan de basis van deze opstand. De repressie was meedogenloos. Een militaire expeditie brandde de Natchez-dorpen af, doodde de krijgers en nam vrouwen en kinderen gevangen. Zij werden verkocht als slaven op de Antillen (Ph. Jacquin. 1992: 148).

Tot zover enkele staaltjes van 'beschaafd' Europees optreden in de Nieuwe Wereld en de soms even brutale reacties van Indianen.

VERDER VERLOOP VAN DE CONQUISTA OP DE ANTILLEN

Wat gebeurde er ondertussen op de andere eilanden van de Antillen ? We belichten achtereenvolgens Puerto Rico, Guadeloupe, Dominica en Saint Vincent.

PUERTO RICO

Voor de conquista kende Puerto Rico (P.R. of Boriquén) twee verschillende bevolkingsgroepen, namelijk de Taino en Kalina*- Cariben. De Taino vormden de meerderheid van de bevolking. Zij woonden verspreid over het gehele eiland, zowel langs de kunsten, in het bergachtige binnenland als in de valleien van de grote waterlopen. De Kalina daarentegen waren nieuwkomers die geïsoleerde bruggenhoofden hadden veroverd, voornamelijk op de oostelijke en zuidelijke kusten (A. de Hostos. 1963: 540).

Chr. Columbus bereikte P.R. tijdens zijn tweede reis (november 1493) en Juan Ponce de Leon* wordt in 1508 de eerste Spaanse gouverneur. Maar ook op P.R. herhaalt zich voor de autochtonen het trieste verloop van de conquista.

Het eiland moet dichtbevolkt geweest zijn; schattingen lopen uiteen van 200.000 tot 600.000 Indianen. Op enkele duizenden na kwamen zij binnen enkele tientallen jaren na de komst van de Spanjaarden om (F. Wojciechowski. 1980: 115- 116).

In 1511 had er wel een mislukte rebellie tegen de Spanjaarden plaatsgevonden; toen moeten er nog een 200.000 Indianen geleefd hebben op P.R..

Deze opstand, gericht tegen de verplichte tewerkstelling in de mijnen en op de boerderijen, stond onder leiding van de plaatselijke cacique Agüeybana. Mogelijk kregen de opstandelingen hulp van de Oostelijke Taino uit de Leeward- en Maagdeneilanden. De opstand was vlug bedwongen. Agüeybana werd ter dood veroordeeld en de Indianen die er niet in waren gelukt naar de Oostelijke Taino-eilanden te vluchten werden terug naar de encomiendas gebracht. Gevangengenomen Oostelijke Taino werden als slaven behouden (I.Rouse. 1992: 155- 156).

Vermelden we verder dat gedurende jaren (zeker van 1509 tot 1606) de Kalina-Cariben uit verschillende eilanden (o.a. Dominica, St. Vincent, Grenada, Martinique) raids bleven uitvoeren tegen Spaanse bezittingen op het eiland. Tot 20 prauwen en soms 800 Indianen namen aan dergelijke strooptochten deel. Schepen en steden werden aangevallen (in 1567 Guadanilla en San German el Nuevo) en gevangenen meegevoerd (zowel negerslaven als blanken). Dit alles uiteraard tot het grootste ongenoegen van de Spanjaarden, die op hun beurt vergeldingstochten en slavenraids ondernamen (J.-P. Moreau. 1992: 28- 29, 64- 78, 231- 232, 259).

DE LAATSTE INDIANEN OP PUERTO RICO

In de afgelegen berggebieden van het eiland slaagden enkele groepen erin om aan de Spanjaarden te ontkomen.

J.W. Fewkes, die in het begin van de 20ste eeuw archeologisch veldwerk verrichtte in P.R., vond in het oosten van het eiland een belangrijk deel van de bevolking van gemengde negro-Indiaanse afkomst. Het Spaanse dialect dat hier gesproken werd bevatte vele Indiaanse woorden, veel meer dan elders in P.R.. Bovendien vond hij in de bergen van westelijk P.R. (in een streek die Indiera genoemd wordt) een bevolking waarvan een belangrijk deel van overwegend Indiaanse afkomst was.

Als afzonderlijke etnische groep, met eigen taal en cultuur, zijn de Indianen van P.R. verdwenen, hoewel een grote groep Puertoricanen een Indiaans genenpotentieel in zich draagt (F. Wojciechowski. 1980: 116).

De laatste jaren is trouwens een herleving van het Indiaanse bewustzijn onder vele Puertoricanen merkbaar. Het is niet alleen ingegeven door een nationalistisch streven of een zich afzetten tegen 'big brother' uit Noord- Amerika (P.R. is een met de Verenigde Staten geassocieerd gebied) maar een diep beleefde trots voor de Indiaanse afkomst. Recent genetische onderzoeken (met DNA-materiaal) wijzen

trouwens ook op een sterke Indiaanse onderbouw van de bevolking. Door tijdelijk of definitieve arbeid in de V.S. kwamen Puertoricanen ook in contact met Noordamerikaanse Indianen en ook hierdoor werd de Indiaanse bewustwording gestimuleerd. Taino afstammelingen uit het district Jatibonicu (P.R.) weken reeds in de jaren dertig van de vorige eeuw uit naar Zuid-New Jersey (V.S.). In november 1993 werd daar het eerste 'Taino Tribal Council' gehouden (onder impuls van Peter Guankeyu Torres). Deze 'State Tribe', de Jatibonicu tribe of Southern New Jersey (of Jatibonicu tribe band), is lid van de New Jersey Coalition of American Indians.

Deze, hopelijk gunstige en blijvende, evolutie kan bijna op de voet gevolgd worden op internet via de site van de United Confederation of Taino People (UCTP). De UCTP werd opgericht op 03/01/1998 en zij publiceren o.a. La Voz del Pueblo Taino/ The voice of the Taino People, ook op internet te raadplegen.

Deze laatste info als bewijs dat de Taino, of beter het Taino gedachtengoed niet volledig verdwenen is. De site van de UCTP (URL: www.uctp.org) of van LVTP (URL: www.uctp.org/lavoz.htm) wordt hierdoor een aanrader.

Afb. 5 Een Jatibonicu Taino meisje uit Morovis (P.R.) (bron UCTP)

VERLOOP VAN DE GESCHIEDENIS OP ENKELE EILANDEN VAN DE KLEINE ANTILLEN

Enigszins anders verliep het op de Kleine Antillen en zeker op de Windwardeilanden. De eerste jaren na de ontdekking was er weinig belangstelling voor deze eilanden vanwege de in naam bezitters, de Spanjaarden.

Er was geen goud gevonden en de Kalina-Cariben maakten het de Spanjaarden vrij lastig met raids tot op Puerto Rico, Margarita en het Zuidamerikaanse vasteland en de felle verdediging van hun eigen territoria. De Kalina werden zelf slavenhandelaren die gevangengenomen zwarte slaven of andere Indianen doorverkochten aan Engelsen, Fransen en Hollanders, of ze zelf als slaven hielden.

De Spanjaarden hadden wel belangstelling voor Trinidad en de eilanden voor de kust van Venezuela en zeker voor Cubaga (toen een onderhorigheid van Hispaniola) met zijn parelvisserij te Nueva Cadiz.

Vanaf de 17^e eeuw krijgen andere Europese naties grote belangstelling voor de Grote en Kleine Antillen. Suikerriet en tabak worden economisch belangrijke producten. De nieuwkomers bezetten eerst de ontvolkte eilanden (Britten de Bahama's, Fransen de Maagdeneilanden - hier later opgevolgd door Britten en Denen [1733] en nog veel later door Amerikanen [1917]-, Nederlanders de ABC-eilanden*, Sint Eustatius en Saba).

In de Grote Antillen verliezen de Spanjaarden Jamaica aan de Engelsen (1655) en Haïti aan de Fransen (1697).

Met vele kleine conflicten, grote oorlogen en gebruik makend van Indiaanse bondgenoten zullen de Europese mogendheden de Kleine Antillen onder elkaar verdelen. De strijd maakte zowel aan de zijde van de kolonisten als, en vooral, bij de autochtonen vele slachtoffers. Die machtsstrijd was zeer wreed; getuige hiervan de slachting op St. Christopher (nu St. Kitts). In 1625 worden op dat eiland, in een gezamenlijke actie van Engelsen en Fransen, een 120 Indianen in hun slaap

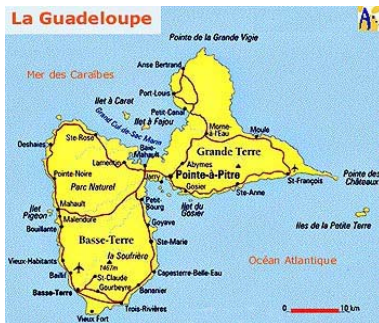
Afb. 6 Een Kalina-Carib vrouw uit de 16-17de eeuw (bron: Internet The Free dictionary: Carib)

afgemaakt. Cariben die van andere eilanden afkwamen om hun rasgenoten te helpen worden in een hinderlaag opgewacht en eveneens gedood. Er is dan sprake van duizenden doden (G.Lafleur. 1992: 22-23).

Door de verschillende nederlagen, verlies van grondgebied en de uiteindelijke numerieke minderheid, werden ook de Kleine Antillen een ‘paradise lost’ voor de Indianen.

Tijdelijk werden wel bepaalde eilanden aan de Indianen toegewezen (de zgn. neutrale eilanden als Dominica en Saint Vincent), maar deze internationaal erkende overeenkomsten werden vlug met de voeten getreden.

GUADELOUPE

Dit eiland werd door Chr. Columbus ontdekt in het begin van zijn tweede reis en was toen vermoedelijk bewoond door Kalina-Cariben en heette Karukera (Caroucaira of Caloucaera) wat ‘Eiland van de mooie waters’ zou betekenen (G.Lafleur.1992: 30/ M.Lequenne. 1979: 5- 41).

Columbus doopte het eiland ‘Santa Maria de Guadalupe de Extremadura’ naar het stadje Guadalupe in Spanje met het Hiëronymieten klooster waar de Heilige Maagd wordt vereerd. Guadalupe is afgeleid van het Arabische Oud El Oub*. Zo komt dan een Arabische toponiem op de Antillen terecht.

In 1515 trachtte J. Ponce de Leon het eiland te bezetten, maar de aanval werd afgeslagen door de Kalina; ook een innamepoging ondernomen in 1520 door Diego Colon* werd verijdeld.

In 1635 begonnen de Fransen met de kolonisatie van het eiland. Na een korte periode van vrede, waarin de Indianen de kolonisten zelfs van voedsel voorzagen, begon in 1636 een ware uitroeiingsoorlog. Na enkele jaren was de Indiaanse bevolking dan ook grotendeels uitgeroeid of gevlucht naar het naburige Dominica (A.Delpuech. 1993: 46-48) en naar St.Vincent.

G. Van der Plas (1954; in: I.E.Kirby & C.I. Martin. 1972: 7) suggereert dat, toen de Bayabou, een Carib-groep uit Guadeloupe, verplicht werd het eiland te verlaten, zij zich vestigde op de oostkust van St. Vincent. Zij zou haar naam gegeven hebben aan het plaatsje Biabou, nu een groot dorp ongeveer 21 km. van Kingstown.

Enkele gezinnen bleven op het noordelijk en oostelijk deel van Grande Terre achter. G. Lasserre (1961; gecit. in F. Wojciechowski. 1980: 119) haalt de volkstelling van 1710 aan, die een totaal van 76 Cariben voor Guadeloupe opgeeft. Lasserre bericht ook over het bestaan in de 19e eeuw van een reservaat op noordelijk Grande Terre (bij Pointe de la Grande Vigie, in het noordoosten van de nederzetting Anse-Bertrand) en in die buurt ontmoette hij een métis met duidelijk herkenbare Indiaanse trekken. In het begin van de 19e eeuw wordt nog bij huwelijken en in geboorteregisters vermeld: “d’origine caraïbe” (F. Wojciechowski. 1980: 118- 119/ G. Lafleur. 1992: 234- 247). Het Musée Edgar Clerc (nabij Le Moule, Grande Terre) stelde in 1992 een foto tentoon, genomen rond 1970 door Abbé Barbotin op Marie Galante (een eiland ten zuidoosten van Guadeloupe). Op de foto zag je een gedrongen type met, volgens de bijhorende tekst, Indiaans

bloed in de aderen. Voorzichtigheid is hier echter geboden, zoals ook F. Wojciechowski terecht opmerkt, daar op Guadeloupe al jaren afstammelingen van Chinese en Indische migranten leven en er Indianen van Dominica reeds jaren werk zoeken op Guadeloupe.

DOMINICA

Dominica of Waitukubuli (Ouaisroucoubouli, Holotobouli) is een eiland ten zuiden van Guadeloupe en is het meest noordelijke eiland van de Windwardgroep.

Het was het eerste eiland dat Chr. Columbus ontdekte tijdens zijn tweede reis en dit op zondag (vandaar de nieuwe naam) 3 november 1493.

Jaren zal het eiland nog in het bezit blijven van de oorspronkelijke bewoners, Kalina-Cariben. Ook gevluchte Indianen van Guadeloupe en andere eilanden kwamen zich hier vestigen.

Langs de kusten hadden de Fransen wel 'voet aan wal', maar in 1660 werd Dominica (samen met St. Vincent) door de Fransen en Engelsen tot neutraal (zeg maar Indiaans) gebied verklaard. Deze neutraliteit werd in 1748 (Vrede van Aken) nogmaals bevestigd. Toch is het eiland in de vele koloniale oorlogen tussen Engeland en Frankrijk het strijdtoneel geweest en dit kwam de Indianen niet ten goede. Hun aantal dat rond 1700 nog zeker 2.000 leden telde, daalde in 1759 tot een 300. 1759 is het jaar dat de Engelsen zich meester maakten van het eiland, toestand die in 1763 (Vrede van Parijs) officieel werd. De sterk in aantal afgenomen Indianen gaven de gewapende strijd tegen de Engelse kolonisten op en trokken zich terug op het afgelegen noordoostelijk deel van het eiland (J.-P. Moreau. 1992 : 209- 210/ F. Wojciechowski. 1980: 120/ J.Henderson. 1992: 158).

Zij verloren niet alleen hun zelfstandigheid maar ook de eigen taal (ze spreken nu Frans-Creools en Engels), godsdienst en vrijwel hun gehele culturele eigenheid (de gronden bleven wel, traditioneel, gemeenschappelijk bezit).

Een eerste territoriumafbakening verkregen zij in 1902 (de zgn. Henry H. Bell nota); er wordt echter geen zelfbestuur toegestaan (H.H. Bell. 1902: 3- 16; in: Wild majesty. 1992: 255- 272).

In 1903 werd hun klein reservaat op oostelijk Dominica uitgebreid tot een gebied van ongeveer 1.500 hectares, toen met een bevolking van ongeveer 500 mensen, waarvan er een 100 à 150 van zuiver Indiaanse afkomst. De, sterk vermengde (bâtards caraïbes) afstammelingen van de Kalina worden doorgaans met de term 'Carib' of 'Kalinago' aangeduid.

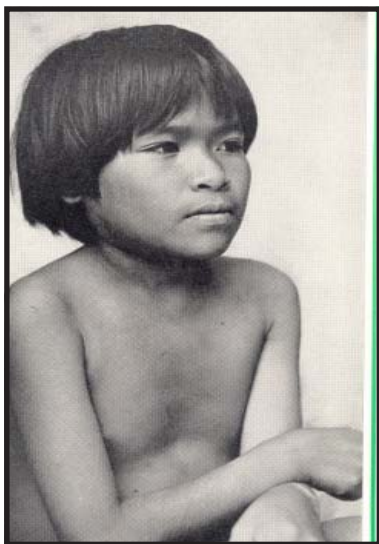
In september 1930 hebben er, naar aanleiding van een banale smokkel-/belastingaffaire, schermutselingen plaats waarbij twee doden en enkele gekwetsten vallen aan de zijde van de Dominica-Carib. Dit gaat de geschiedenis in als de 'Carib War'. Zelfs een oorlogsschip, het fregat HMS Delhi, vuurde voor de kust van het reservaat lichtkogels en geluidssignalen af.

Chief Thomas Jolly John (in een petitie uit 1927 was hij door de Indianen gevraagd zijn autoriteit te vergroten) wordt afgezet en van 1930 tot 1953 is de functie opgeschort. Meerdere gevangenisstraffen worden uitgesproken en dankzij protestgroepen krijgt het voorval zelfs internationale aandacht (J.S. Rae & S.A. Armitage-Smith. 1932: 2- 29;

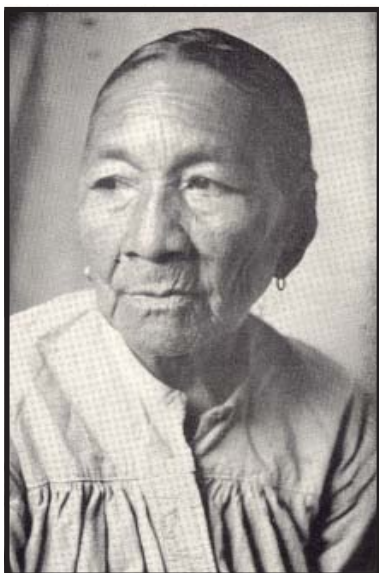

Afb. 7 Kalinago culturele groep

Afb. 8 Abraham John, een Carib jongen van 12 (bron: D. Taylor. 1941:44).

Afb. 9 Oude Carib vrouw (bron: D. Taylor. 1941:45).

in: Wild majesty. 1992: 291- 298/ S. Campbell. 2001).

Pas in 1953 is er een 'Carib Council' in het leven geroepen, met verkozenen voor vijf jaar. Een vertegenwoordiger zetelt in het parlement van Dominica, met ministeriële bevoegdheden voor Indiaanse aangelegenheden. Sedert 16 juli 2004 is Charles Williams, en dit voor vier jaar, de leider (chief) van de Dominica-Carib. (Informatie uit verschillende internetbronnen).

In de loop van de 20ste eeuw is ook de houding ten opzichte van de eigen identiteit en resterende cultuur in gunstige zin geëvolueerd. Hiertoe heeft zeker het boek van de Carib Faustulus Frederick bijgedragen. Hij schreef over het leven van zijn volk in het reservaat (F. Frederick & E. Shepherd. In our Carib Indian village. New York, Lothrop, 1971).

Ook werden er de laatste jaren contacten gezocht met Indiaanse groepingen uit Noord-Amerika.

Het merendeel van de huidige 3.400 Carib (cijfer uit 1999) leefde tot voor enkele jaren nog steeds in de grotere nederzettingen van het reservaat (als Bataca, Salybia, Sinec – een totaal van acht dorpen). Ze leven er van visvangst, landbouw (soyabonen), fruitteelt (bananen, kokosnoten [copra], passievrucht), het vervaardigen van boten uit uitgeholde boomstammen (indien mogelijk wordt hout van de gommierboom of gumwood [Dacryodes hexandra, chibou in het Carib] gebruikt). Ze vlechten waterdichte manden want ook toerisme is een groeiende sector.

Seizoenarbeid buiten het reservaat, ook op andere eilanden, wordt zeer belangrijk.

(G.Lafleur. 1992: 239- 242, 247- 249/ S. Campbell. 2001/ J. Garnette. 1999: 214- 222/ F.Wojciechowski. 1980: 120- 122).

*ST. VINCENT**

Vermoedelijk in het jaar 1498 werd Saint Vincent (St.V.) door de Spanjaarden ontdekt, mogelijk door C. Columbus tijdens diens derde Amerika reis (1498- 1500) maar blijkbaar is hij er niet aan land gegaan.

Het eiland stond toen bekend onder de naam Ioulorimain of Joalamarqua en werd bewoond door Kalina-Cariben. Men vindt ook de benaming Hairoun, wat 'Land van de Gezegenden' zou betekenen. Samen met Dominica was St.V. in de 17^e en 18^e eeuw het sterkste en laatste bolwerk van de Kalina-Cariben tegen een blijvende Europese kolonisatie.

De Spanjaarden laten het eiland (zoals de meeste andere eilanden van de Kleine Antillen) ongemoeid; er valt weinig of niets te rapen en het Indiaans verzet is er te hevig.

In 1595 bezoekt Sir Walter Raleigh* het eiland kort; volgens hem is St.V. 'slechts bewoond door kannibalen en wilden'.

Hoewel het eiland niet de facto hun bezit is (het is immers nog altijd in naam Spaans; maar in feite Indiaans), denken de Engelsen nu rech-

ten op het eiland te mogen claimen. Koning Karel I van Engeland schenkt in 1627 het eiland aan Lord Carlisle* en koning Karel II in 1672 aan Lord William Willoughby* (Kirby, I.E. & C.I. Martin. 1972: 18).

Reeds in 1667 vond er een ontmoeting plaats tussen inlandse hoofden en gouverneur Willoughby (van Barbados) waarbij deze laatste de Indianen een soort slavendom aanbood. De Engelsen willen onder meer de weggelopen zwarte slaven terug. De chiefs verzekeren hem dat vredige bezoekers welkom zijn en hen niets zal overkomen; ze mogen vrij reizen en handel drijven maar krijgen noch land ter beschikking noch arbeidskrachten. In ruil krijgen de Cariben de mogelijkheid om handel te drijven met Barbados. Dit blijft een uniek voorbeeld van onderhandelingen tussen Indianen en Engelsen.

Wanneer echter een Britse groep van een 54 man twee maanden later op St.V. een nederzetting tracht te bouwen, beschouwen de Cariben de overeenkomst als beëindigd en verklaren zij de Engelsen de oorlog (K.Eklund.Z.j.: 303, 310).

Daar er reeds vroeg een klein aantal Franse kolonisten op het eiland verbleven, wil ook Frankrijk het eiland volledig in zijn bezit krijgen. Vanaf 1653 worden hiertoe priesters naar St.V. gestuurd (Père Aubergeon en later Père Gueimu). Zij moesten voor Frankrijk het vertrouwen van de Indianen trachten te winnen. Hun onderneming en bekeringsijver kenden echter weinig succes.

In 1654 beslist een raadsvergadering van Indianen, afkomstig uit verschillende eilanden, de Fransen van de Antillen te verdrijven. De eerste slachtoffers waren op St.V. die paters-jezuïeten en hun helpers (24/01/1654). De Fransen sturen een strafexpeditie die systematisch dorpen en velden verwoest en Indianen afmaakt (G. Van der Plas. 1954: hoofdst. VI- VIII).

Uiteindelijk verklaren, in 1660, Engelsen en Fransen gezamenlijk St.V. en ook Dominica tot Indiaans neutraal gebied. Deze neutraliteit zal met de Vrede van Aken (1748) bevestigd worden (G. Lafleur. 1992: 63, 88/ I.E. Kirby & C.I. Martin. 1972: 7- 8).

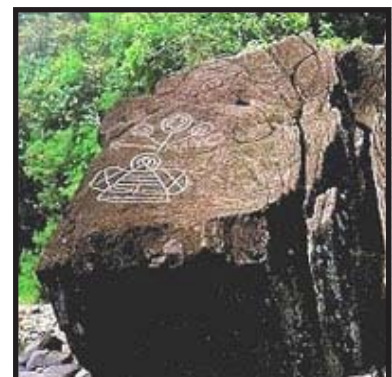
Intussen heeft zich een belangrijk feit voorgedaan dat aan de geschiedenis van St.V. een geheel aparte wending zal geven. In 1635 namelijk vergaan voor de kust twee Spaanse schepen met negerslaven aan boord (andere bronnen spreken van Hollandse schepen). Hoe gek het ook klinkt, de slaven* weten zich te redden of worden door de Indianen gered terwijl alle blanken omkomen of worden gedood.

Deze negerslaven zochten hun toevlucht bij de Indianen, die hen als bondgenoten behandelden. Ook gevluchte slaven van naburige eilanden, voornamelijk uit Barbados maar ook uit St. Lucia, Grenada en Martinique, zoeken hun onderkomen op St.V. Zeker werd ook een deel van deze negerslaven door de Indianen zelf als hun slaven gevangen gehouden.

Met de jaren vond er rasvermenging plaats tussen de Kalina-Cariben en de negerslaven en ontstonden naast de oorspronkelijke Indianen (nu meestal aangeduid als Rode Cariben, Red of Yellow Caribs of Caraïbes rouges) de Zwarte Cariben (of Black Caribs, Caraïbes noirs) met overwegend negroïde kenmerken. Zij worden beschreven als een

Afb. 10 Petroglyfen in St. Vincent

groot en krachtig ras ('a tall and stout race') (J. Henderson. 1992: 117).

De Zwarte Cariben zullen wel de taal (hun vrouwen/ de moeders van hun kinderen zijn immers meestal Indiaanse vrouwen) en levenswijze (o.a. yuca-landbouw, vlechtwerk) van de oorspronkelijke Indianen overnemen. (F.Wojciechowski. 1980:125- 126).

Ook de manier om hun doden te begraven namen ze over van de Rode Cariben. Onder de vloer van de hut werd een schacht gegraven, een 1,20m. in diameter en een 1,80m. diep. Hierin werden de overledenen geplaatst, de ellebogen rustend op de knieën, de handpalmen tegen de kaken (I.E.Kirby & C.I.Martin. 1972: 15).

In 1676 waren er al rond de 3.000 Zwarte Cariben, in 1683 vermelden de bronnen 2.000 Rode en 4.000 Zwarte Cariben. Omstreeks 1700 waren de Zwarte Cariben al ver in de meerderheid en rond 1763 kan men stellen dat voor elke Rode Carib er 10 Zwarte Cariben leefden (F.Wojciechowski. 1980:126/ G.Lafleur. 1992 :107).

Ook in 1675 was er voor de kust van Bequia (eiland ten zuiden van St.V.) een slavenschip, komende van Benin met bestemming Barbados, vergaan. Volgens William Young (1795; gecit. in: G. Lafleur.1992: 102- 103) namen de Indianen de geredde slaven mee...als slaven. Maar deze krijgsvanachtige en goed georganiseerde negers van de Moco*-stam kwamen in opstand tegen bepaalde wrede praktijken van de Indianen (het doden van pasgeboren jongetjes, enkel de meisjes mochten blijven leven). Zij moordden een deel Rode Cariben uit en vluchtten de bossen in waar zij de Zwarte Cariben gingen versterken.

Totaal andere cijfers geeft Alexandre Moreau de Jonnès*. In zijn verslagen over de oorlog van 1790 spreekt hij nog van 6.000 Rode Cariben en slechts 1.500 Zwarte Cariben (Mémoires. 1858; gecit. in: P. Hulme. 2000). Berusten deze cijfers op een vergissing of heeft de Jonnès de bevolkingscijfers doelbewust omgewisseld?

Spanningen en overvallen op elkaars dorpen vonden veelvuldig plaats; vrouwen zijn heel dikwijls de inzet van de rooftochten der Zwarte Cariben.

In 1700 zullen de Rode Cariben trouwens de hulp inroepen van de Franse gouverneur van Martinique. Deze komt niet daadwerkelijk tussenbeide maar verdeelt het eiland: het oostelijk deel (Capesterre) voor de Zwarte Cariben en het westelijk deel (Basse-Terre) voor de Rode Cariben (G.Lafleur. 1992 :108-109). De Fransen wilden wel graag het eiland in handen krijgen en dit met de steun van de Rode Cariben (die voor hen ook als verkenners optraden) maar vooral de Engelsen beletten St.V. in te palmen. Te drastisch optreden aan Franse zijde zou zeker een interventie van de Engelsen hebben uitgelokt. De verdeling van het eiland is wel een strategische zet van de Fransen.

De Zwarte Cariben in het Oosten waren tevreden want zij konden gemakkelijk de uit Barbados gevluchte slaven opvangen die hun rangen verder zouden versterken, en tevens de Rode Cariben beletten die slaven door te verkopen aan de Fransen.

De Rode Cariben zien in de Fransen beschermers en bevoorraders van

wapens en eau de vie.

De westelijke kust geeft hen een gemakkelijke verbinding met Martinique en St. Lucia, dus ook de Rode Cariben waren tevreden. De Fransen tenslotte zien in de verdeling van het eiland de mogelijkheid zich, zonder de Engelsen voor het hoofd te stoten, heimelijk onder de Rode Cariben te vestigen (I.E. Kirby & C.I. Martin. 1972: 12-14).

We kunnen hier duidelijk stellen dat Europese grootmachten (in de beginperiode ook Spanje en Holland) boven de hoofden der Indianen eiland na eiland in hun bezit trachten te krijgen. Ze zullen net zoals in Noord-Amerika/Canada groepen autochtonen tegen elkaar uitspelen en van de onderlinge verdeeldheid gebruik maken. De 'verdeel en heers' politiek zal met succes worden toegepast.

Na 1700 komen meer Franse kolonisten zich vestigen op westelijk St.V.. Zij gaan meer en meer de Rode Cariben opzetten tegen de Zwarte Cariben. Heimelijk hopen zij dat de Rode de Zwarte zouden uitschakelen maar dat de Rode Cariben dan zelf zo verzwakt uit de strijd komen dat ze een gemakkelijke partij voor de Fransen worden. (G.Lafleur. 1992: 110).

In 1714 is het dan zover; een Frans expeditiecorps bestaande uit vrijwilligers, reguliere troepen en Rode Cariben als gidsen, trekt tegen de Zwarte Cariben op. Het wordt een Frans fiasco. Te weinig manschappen, het te kleine aantal Rode Cariben en de slechte voorbereiding aan Franse zijde maar ook de guerrilla en tactiek van de verschroeiende aarde toegepast door de Zwarte Cariben liggen aan de basis van de Franse nederlaag.

De Zwarte Cariben buiten deze overwinning echter niet uit, en een betrekkelijke rust keert terug (G.Lafleur. 1992: 110- 113).

In 1719 sluiten de verzwakte Rode Cariben een verdrag met de Fransen, die hen volledige protectie aanbieden (G.Lafleur. 1992: 110). De Franse bezittingen die jaren beperkt bleven, breiden uit en eind 1748 wordt de Franse zone in 8 kwartieren verdeeld en worden commandanten aangesteld. Er wordt gestreefd naar toenadering tussen de Zwarte Cariben (Kapitein Tourouya) en de Rode Cariben (Bigot). De protectie van de Franse koning wordt benadrukt, ondanks het nog steeds geldende neutrale statuut van St.V. (G. Lafleur. 1992: 157-165).

Om te werken op de plantages voeren de Franse kolonisten reeds lang Afrikaanse slaven aan. Uit angst hun vrijheid te verliezen trekken de Zwarte Cariben zich meer en meer terug in het gebergte. Om zich te onderscheiden van de Afrikaanse nieuwkomers-slaven binden zij smalle linten rond de kuiten en de bovenarm en worden de schedels van de baby's afgeplat met behulp van stevig opgebonden houten latjes, dit alles naar goede, aloude, Indiaanse traditie (J. Henderson. 1992: 118/ G.Lafleur. 1992: 154/ N.L. Gonzalez. 1999: 204).

De druk van de Fransen wordt toch te groot en in juli 1755 breekt een opstand uit. Mogelijk zijn nu de Engelsen de aanstokers van deze revolte. Blijkbaar zonder veel bloedvergieten wordt de rebellie vlug onderdrukt. Enkele Franse kolonisten die worden beschuldigd 'de Cariben slechte raad te hebben gegeven' worden verbannen. Chiefs van de Zwarte Cariben gaan uit vrije wil naar Martinique en onder-

handelen daar over vrede. De Cariben, die nog 3/4 van het eiland in hun bezit hebben, worden aangespoord zich in toegankelijke gebieden te vestigen en net zoals de Fransen kleine boerderijen (met slaven) uit te bouwen. Ze kunnen er katoen, indigo en tabak telen die ze met de Fransen kunnen verhandelen in ruil voor wapens, munitie, gereedschap en sieraden. Franse namen als Duvallé (De Volet), Gateau, Taussé, Guerin, Anselm, Chatoyer en Jean Baptiste komen in de mode (G.Lafleur. 1992: 169/ I.E.Kirby & C.I.Martin. 1972: 16- 17).

Met de Vrede van Parijs (1763) wordt St.V. Engels (dit geldt ook voor Grenada, de Grenadines, Dominica en Tobago; al de eilanden worden bestuurd vanuit Grenada). Na de nodige strijd is in 1773 het zuidelijk deel van het eiland volledig in het bezit van de Engelse kolonisten (First Carib War).

De Cariben behouden uiteindelijk slechts 1/3 van het eiland en worden als onderdanen van de Engelse koning erkend. De Engelsen krijgen de toelating om forten te bouwen en wegen te trekken, ze krijgen vrije toeging in het Caribische deelgebied om op gevluchte slaven te jagen. Geen vreemdeling, geen blanke mag zich vestigen onder de Zwarte Cariben zonder toelating van de Engelse gouverneur. Gevluchte slaven mogen niet opgevangen worden. Contacten met Franse eilanden is de Zwarte Cariben verboden (G.Lafleur. 1992: 185).

Afb. 11 Admiraal Sir John Jervis, bevelhebber tijdens de 'second Carib War.

In 1778, na een nieuwe Frans-Britse oorlog, is het eiland in naam weer Frans bezit. De Zwarte Cariben slagen erin om met behulp van de Fransen het hele eiland weer onder controle te krijgen. Niet voor lang echter want in 1783 is St.V. weer in Britse handen, dit na een akkoord met de Fransen over wederzijdse teruggave van veroverde gebieden. Weer verloopt de koloniale geschiedenis boven de hoofden van de oorspronkelijke bewoners.

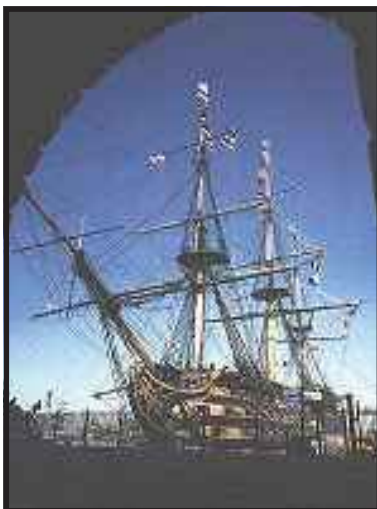
De Indianen (voornamelijk Zwarte Cariben) worden door de Engelsen weer teruggedrongen naar het noordelijk deel van het eiland.

Een Cariben-revolte in 1784 mislukt door Engelse versterking, aangevoerd vanuit Grenada.

Van 1795 tot 1797 is St.V. opnieuw het toneel van bloedige gevechten tussen de Zwarte Cariben (met de nodige Franse steun) en de Engelsen: de 'Second Carib War'* of 'Brigands'* War'.

De samenstelling van de bevolking in St.V. is intussen zeer heterocliet en bestaat uit Franssprekende grote planters, kleine blanke kolonisten en handelaren, vrije kleurlingen, vrije zwarten die Frans of Creools spreken, zwarte 'maroons' (gevluchte slaven, F.: marron) en natuurlijk de Rode en Zwarte Cariben, die Frans kennen indien ze een Europese taal spreken.

Al deze groepen gaan verdeeld de oorlog in. Sommige van elke groep (behalve de grote plantagehouders) vechten tegen de Engelsen. Sommige van elke groep (behalve de Zwarte Cariben en de maroons) vechten aan de zijde van de Engelsen. Regelmatig wordt er ook van kamp verwisseld. Aan Engelse zijde streden tevens de pas opgerichte slavenregimenten 'gerekruteerd' in Afrika en Britse soldaten, waarvan velen Duitssprekende huurlingen zijn. Vreemd genoeg streden ook aan Engelse zijde militia van Franssprekende ex-slaven en kleurlingen, gerekruteerd op Martinique en aangevoerd door blanke Franse officie-

Afb. 12 De "Victory", het vlaggeschip van Sir Jervis.

ren, antagonisten van de Franse revolutie (P. Hulme. 2000: 2/ Kirby, I.E & C.I. Martin. 1972: 37).

Aangespoord, zeg maar opgezweept door de revolutionair Victor Hugues uit Guadeloupe zal Duvellé, een gewelddadige Zwarte Cariben leider, met zijn manschappen langs de oostkust zuidwaarts trekken (maart 1795). Tijdens zijn opmars brandt hij plantages af en doodt de Engelse planters (ze worden geplet tussen het raderwerk van de suikermolens). Uit respect voor de Franse bondgenoten spaart hij wel de Franse bezittingen.

Langs de westkust trekt chief 'Generaal' Chatoyer (ook Chattawar) eveneens naar het zuiden. Hier vallen minder verwoestingen te bespeuren. Het verhaal wil dat Chatoyer enkel een kast verwoestte met een groot mes om zijn bedoelingen duidelijk te maken.

De Fransen nemen met Chatoyer deel aan de slag bij Chateaublair. De Franse bijdrage bestond uit materiële hulp (munitie, geweren, wijn en zout) en een groep Franse revolutionairen met de duidelijke opdracht 'attaquez, exterminiez à St. Vincent tout ce qui est Anglais, mais donnez moyen aux Français de vous seconder'.

Na deze tangbeweging komen de twee legers samen in het zuiden en zij versterken zich in de heuvels boven Kingstown (Dorsetshire Hill). Wanneer Dorsetshire Hill wordt bestormd door de Engelse militia o.l.v. kolonel Alexander Leith sneuvelt Chatoyer. Op zijn lichaam vond men een zilveren halsstuk, hem geschonken door prins William (de latere koning William IV) die hij had ontmoet aan boord van de 'Pegasus' waarmee William de Antillen bezocht. De droom die Chatoyer koesterde de Zwarte Cariben een eigen eiland te schenken is hiermee voor goed vervlogen (G.Lafleur. 1992: 207- 222/ A.Anderson. 1983: 57- 61, 78- 98; in Wild majesty. 1992: 216- 229).

Even terzijde moeten we vermelden dat op 14 maart 2002 Chatoyer tot nationale held van St.Vincent en de Grenadines werd uitgeroepen en die dag een nationale feestdag werd.

Voor hem is trouwens een monument opgericht op Dorsetshire Hill. Chatoyer werd ook vereeuwigd in het theaterstuk 'Drama of King Shotaway', voor het eerst opgevoerd te New York in 1823. De auteur van het toneelstuk is ene mijnheer Browne (of Brown) waarvan de voornaam onbekend is (mogelijk is het William). Van Browne wordt beweerd dat hij een Zwarte Carib was die had deelgenomen aan gevechten in 1795. Hij wordt beschouwd als de vader van het zwarte theater in de Verenigde Staten, en zijn toneelstuk zou het eerste zijn dat handelt over een 'zwarte' persoon (Adrian Fraser. The reconnection of the Garifuna peoples. St. Vincent & The Grenadines Ministry of Tourism and Culture. 1999- 2004).

Terug naar St.V. anno 1795. Gedurende maanden gaat de bloedige strijd nog verder.

Op 10 juni 1796 geven de Fransen zich te Nouvelle Vigie* over aan generaal Abercromby (N.L. Gonzalez. 1999: 202). Deze eist de volledige overgave van de Zwarte Cariben; anders dreigt hij met hun totale uitroeiing. Hij past de tactiek van de verschroeide aarde toe en vernietigt nederzettingen en oogsten (J.Henderson. 1992: 118). Onge-

Afb. 13 Joseph Chatoyer led a revolt against the British in 1795.

Afb. 14 Chatoyer monument

veer 5.000 Zwarte Cariben geven zich over.

Een kleine groep Rode Cariben (die zich afzijdig hielden tijdens de opstand) krijgt nu een soort reservaat in het noordoosten van het eiland (Sandy Bay).

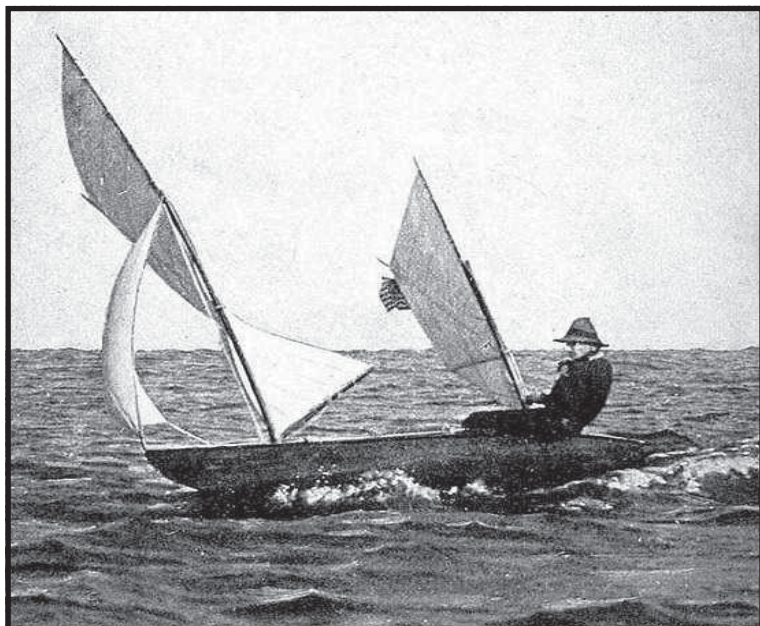
De Zwarte Cariben worden het slachtoffer van een ware etnische zuivering. De meeste (er weten er enkele te ontsnappen) worden gedeporteerd naar de onvruchtbare en kale eilanden Balliceaux en Bequia (tussen juli 1796 en februari 1797). Hier verblijven ze voor een korte tijd maar leven er in erbarmelijke omstandigheden en van de 4.633 die er toekwamen, sterven er vele aan gele koorts (een onbekende epidemie 'kwaadaardige koorts' genoemd). Van hieruit volgt voor een 2.248 overlevenden een verdere verbanning naar Ruatan, een eiland van de Islas de la Bahia groep (Baai van Honduras), waar de eersten aankomen tijdens de tweede week van april 1797. Het wordt daar eveneens een kort maar desastreus verblijf (N.L. Gonzalez. 1999: 203- 204).

Inmiddels waren een kleine 150 Zwarte Cariben teruggestuurd naar St.V.. Omwille van hun lichtere huidskleur werden ze als Rode Cariben beschouwd. Zo'n indeling in Zwarte en Rode Cariben sneed soms dwars doorheen families (N.L. Gonzalez. 1999: 202- 203).

Het kleine aantal Zwarte Cariben dat aan de deportatie ontsnapte, werd opgeslorpt door het immer toenemende aantal niet-Caribische zwarte slaven (V. Neckebrouck. 2002: 18- 19) of vluchtte het binnenland in. In 1805 werd hen gratie verleend en werd hen een reservaat van 250 acres toegewezen te Morne Ronde op het noordwestelijk deel van het eiland (F. Wojciechowski.1980:127).

Een aantal Zwarte Cariben dat niet aan de strijd had deelgenomen, kreeg eveneens toestemming om op het eiland te blijven wonen (H.Luke. 1948: 9-10; gecit in: F. Wojciechowski. Op. cit).

F.A. Ober (1880; gecit. in F. Wojciechowski. Op.cit.) meldt dat er op het noordoostelijk deel van het eiland nog enkele families (minder dan zes) zuivere Rode Cariben leefden. Alleen oudere mannen en vrouwen konden toen nog de eigen taal spreken.

Afb. 15 Fenger in zijn Yakaboo-kano

Volgens verschillende bronnen (o.a. H. Luke) zijn de laatste Rode Cariben van St.V. allen bij de uitbarsting van de Souffrière (van 1812 en/of 1902) omgekomen; andere bronnen melden dat een vrij groot aantal Zwarte Cariben toen naar het zuiden van het eiland wisten te vluchten.

In zijn reisverslag 'Alone in the Caribbean, being the yarn of a cruise in the Lesser Antilles in the sailing canoe Yakaboo' uit 1917, publiceert Frederic A. Fenger een foto van een 16 jarige Zwarte Cariben jongen uit St. George die naar Grenada was gebracht na de uitbarsting van de Souffrière, en een foto van een Rode Caribe te Point Espagnol. Deze foto's werden genomen rond 1909.

E. Conzemius (1928: 183-204; gecit. in F. Wojciechowski. Op. cit.) meldde dat een aantal Zwarte Cariben uit Morne Ronde toen te Campden Park en Claire Valley (nabij Kingston) leefden.

Volgens H. Luke (1948: 9-10; gecit in: F. Wojciechowski. Op. cit) bestaat er een nederzetting van 900 Zwarte Cariben te Rose Bank, die 230 acres bouwland te Morne Ronde in gemeenschappelijk bezit hebben en een nederzetting te Owia (uiterste noorden van het eiland) waar een 1.000 Zwarte Cariben zouden leven. Ook V. Neckebrouck (2002: 18) vermeldt twee dorpen waar een deel van de inwoners zich vandaag nog identificeren als Zwarte Cariben, namelijk Petit Bordel en het reeds vernoemde Rose Bank. Volgens F. Wojciechowski (1980: 127-128) leven de Zwarte Cariben nog steeds op St.V. als een aparte etnische groep. Hun aantal zou meer dan 3.000 bedragen. Hun culturele eigenheid en de eigen taal zijn echter verloren gegaan.

In de jaren 70 van de vorige eeuw deed Charles J. Gullick onderzoek bij delen van de bevolking van St.V. en vond bij velen het gevoel van 'caribness', het besef van een Indiaanse afkomst (Ch.J. Gullick. 1995: 157- 170).

Verschiedende bronnen geven slechts 1% van het totale inwonersaantal van St.V. (120.519) op als zijnde Zwarte Cariben (zie internet informatie 'University of the West Indies, seismic research unit 2006' / 'The Black Caribs of St.Vincent; Newsday historical digest. 2001, june 24: 28' / 'Carib Nation Television' / 'U.S. Census Bureau, Washington D.C.').

WAT IS ER NU VERDER GEBEURD MET DE BANDELINGEN OP RUATAN NA 1797 ?

Met de jaren verspreidden de Zwarte Cariben die als bannelingen op Ruatan werden achtergelaten zich over het kustgebied van Guatemala (Livingston), Belize, Honduras en Nicaragua. Een van de eerste Zwarte Cariben die zich vestigde in Belize was trouwens Gulisi, de dochter van chieft Chatoyer (A. Ramos. Timeline of Garifuna history 367 years: 1635- 2002; in: Garifuna.org – jan. 2006).

In deze kustgebieden leven nu nog een 250.000 nakomelingen van de Zwarte Cariben uit St.V. onder de naam Garifuna (Gharif of Garinagu) of Black Carib. De laatste jaren is er een enorme, soms tijdelijke, emigratie naar de grote steden van de V.S. (o.a. Los Angeles, Chicago, New York en voor de orkaan van 2005 ook in New Orleans).

Zij vormen een aparte etnische groep met een eigen taal, het Arawak-Caribisch met allerlei invloeden uit het Frans, Spaans en zelfs Yoruba.

Afb. 16 Zwarte Carib-jongen in Owia Bay. (foto: Fenger)

Afb. 17 Zwarte Carib-jongen in St. George. (foto: Fenger)

Naast de blanke-mestiezen cultuur blijven oude geloofspraktijken (o.a. het Dugu ritueel en sjamanisme), een matrilineair systeem, couvade* en de herinnering aan het verre eiland van oorsprong (St. Vincent) onder hen voortleven (N. Borgnino. 1998: 103- 104/ N.L. Gonzalez. 1999: 199- 205).

De geschiedenis en culturele eigenheid van de huidige Garifuna vormen een boeiend maar apart verhaal waar we niet verder kunnen op ingaan in deze bijdrage, men leze hiervoor de uitvoerige en zeer vlot geschreven studie van Valeer Neckebrouck: 'Zwarte Indianen en hun symbolen; het magisch-religieuze systeem van de Garifuna van de Baai van Tela, Honduras (Leuven, Peeters, 2002).

NAWOORD

Tot zover een eerste overzicht van de geschiedenis der Antilliaanse Indianen na 1492.

Er blijven nog vele interessante eilanden te belichten (Jamaica, Martinique, Trinidad..) en het onderzoek naar de vele relictten in taal, plaatsnamen en gebruiken, vormen stof genoeg voor een verder artikel.

Wat we met dit eerste deel wilden aantonen is, dat het niet alleen de Indianen van het Noordamerikaanse prairiegebied, de Indianen uit Mexico of het Andesgebied waren die zich heldhaftig verzet hebben tegen indringers.

De Indianen uit de Antillen worden hierin al te dikwijls over het hoofd gezien.

AANTEKENINGEN

Aantal:

Het aantal Indianen op bv. Hispaniola in 1492 is moeilijk te berekenen. De cijfers lopen dan ook sterk uiteen:
7- 8.000.000 (W.F. Keegan. 1992: 160)
1- 2.000.000 (id. : 162)
100.000- 6.000.000 (L.Rouse. 1963: 522)
310.000 (A.Schulze- Thulin. 2005: 182)

Voor de Bahama's (naar A. Schulze- Thulin. 2005: 182) :

500.000 (B. de Las Casas)
20.000- 30.000 (P.Albury. 1975: 36)
40.000- 80.000 (W.F.Keegan)
60.000 (A. Schulze- Thulin. 2005: 182)

Zie ook: N.D. Cook. 1998: 19- 24

ABC-eilanden:

Aruba – Bonaire – Curaçao.

Eilanden van de Nederlandse Antillen (Benedenwindse eilanden of Eilanden beneden de wind) voor de kust van Venezuela.

Antillen:

Volgens een ooit duurzame legende uit het westelijk deel van de Middellandse Zee, vluchtten in de 8ste eeuw zeven Portugese bisschoppen met hun congregatie weg na de inval van de Moslims op het Iberische schiereiland. Deze bisschoppen stichtten 7 steden in een goudrijk land (soms als eiland gedacht) genaamd 'Antilia'.

(C.L. Riley. 2001: 237)

Door Petrus Martyr d' Anghiera (in zijn 'Oecania' uit 1493) werden de eilanden voor het eerst Antillen genoemd.

Bahama's:

De 'Bahama Archipel' bestaat geografisch gezien uit de Bahama's -, Caicos- en Turkseilanden. Staatkundig echter uit de Bahama's (een parlementaire monarchie binnen het Gemenebest) en de Turks- en Caicoseilanden (een Brits gebied met interne autonomie).

Bermejo:

Juan Rodriguez Bermejo (Bermeo); soms ook Rodrigo de Triana (of Triano) genaamd (J.Guillermo. 1992: 17/ J.

Riverain. 1967: 74).

Juan Rodriguez Bermeo (H. Koning. 1992: 43-4)

Juan Rodriguez Bermejo (H.A. van Gelder & C. Verlinden. 1949: 246)

Hij riep vanuit het kraaiennest van de Pinta de gevleugelde woorden: "Tiera, Tiera" bij het zien van land.

Brigands:

Zo werden de groepen ex-slaven genoemd die de Engelsen weerstand boden of naar Trinidad vluchtten, toen de Engelsen de eilanden terug veroverden. (A. Pearse.1971: 528- 529).

Calusa:

Oorspronkelijke bevolking van het zuidwesten van Florida. Mogelijk taalverwantschap met de Timucua (H. Kammler. 2000: 462).

Carlisle:

Lord Carlisle was reeds 'Lord Proprietary' (Lord Eigenaar) van Barbados.

Columbus, Diego (1478- 1526)

Jongste zoon van Christopher.

Erft de titels en waardigheden van zijn vader, neemt het bestuur van de Indiën pas op in 1509. Verliest echter de titel 'Vice-koning'. Wordt ervan beschuldigd zijn bevoegdheden te hebben overschreden en keert in 1515 naar Spanje terug om zich te verdedigen. Overlijdt echter voor enige rechtzetting werd uitgesproken.

Couvade: ook mannenkraambed.

Het totaal van gedragsbepalingen en gedragsvoorschriften waaraan de vader van een pasgeboren kind is onderworpen. In extreme gevallen is de couvade een imitatie door de vader van de bevalling en het kraambed. (Van het Franse couver: (uit)broeden)

Creek:

Grote bond van stammen die tot de Muskogee taalfamilie behoren in Georgia en Alabama. Zij werden, als één der 'Vijf Beschaafde Stammen' gedwongen zich in Oklahoma te vestigen (H. Kammler. 2000: 463).

Encomienda: (taak, bescherming)

Systeem van verplichte arbeid in mijnen of op boerderijen, waarbij een volledig Taino dorp/streek toegewezen werd aan een Spanjaard (encomendero). De arbeiders stonden wel onder leiding van hun eigen hoofden, die een soort opzichters werden. De Indianen werkten 6 tot 8 maanden, keerden dan naar hun dorp terug en verzorgden voor hun velden en gewassen. De encomendero stond in voor hun bescherming en moest hen tot het christendom bekeren. De enige positieve kant aan dit systeem was dat de Indianen in theorie eigenaar van hun gronden bleven en zij hun eigen taal en cultuur (behalve hun godsdienst) konden behouden, zeker tijdens de 'rust' maanden. Dit systeem kwam allerm minst hun gezondheid ten goede (zwaar en veel werk, weinig voedsel, ongezonde leefcondities). Zij hadden daarenboven geen tijd om te jagen of te vissen. Yuca (maniok) als basisvoedsel is proteïne-arm en vis is daarom onontbeerlijk voor een goede gezondheid (I.Rouse. 1992: 154- 155).

Goudzucht:

Op bijna elke bladzijde van zijn journaal en in al de brieven van Chr. Columbus komt het woord 'goud' voor (T.Lemaire. 1986: 36).

Guajira:

Volgens M.Moliner (Diccionario de uso del Español; I. 1983: 1429) en M.A. Morfínigo (Diccionario de Americanismos. 1985: 290) is op Cuba een 'guajiro' een blanke boer, en een 'guajira' een sentimenteel liedje van het platte land met een traag ritme.

Guajira is volgens H. Billiet (Tussen vrijheid en betuigeling. 1995: 48) een vrouw van het platteland.

Guanahani:

Waarschijnlijk het eerste eiland van de Bahama's dat Chr. Columbus tijdens zijn eerste overtocht bereikte. Een andere kandidaat 'nummer één' is Samana Cay.

Het eiland heet nu terug San Salvador. Jaren werd het Watling genoemd, naar de oude piraat John Watling. Hij werd in 1681 neergeschoten toen hij een stad trachtte te plunderen (Frederich Treves. The cradle of the deep.1908; in: Wild majesty. 1992: 274).

Op San Salvador bevindt zich één van de vele Columbus monumenten.

Indios:

Omdat Azië oostelijk van de rivier de Indus 'India' werd genoemd, gebruikte Columbus de term 'indios' ter aanduiding van de inheemse bevolking van de pas ontdekte eilanden en vasteland. Volgens hem lagen die eilanden immers vóór de kust van Oost- Azië (T.Lemaire. 1986: 31)

Jamaica:

Voor algemene gegevens zie: Nieuwsbrief I.V.A. 2000, 1.

Kalina-Cariben: ook Eiland Cariben

Pre-columbiaanse bevolking, leefden voornamelijk op de zuidelijke Kleine Antillen. Spraken een Arawak taal (maar verschillend van het Taino-Arawak).

Ofwel ontstaan uit de vermenging van de oorspronkelijke Eyeri- Arawak van de Kleine Antillen en de, uit het Zuid-amerikaanse vasteland afkomstige, Cariben. Ofwel echter zijn de Kalina de, op de Windward, verder geëvolueerde Eyeri (met of zonder grote Cariben invloeden) en spraken enkel met hun handelspartners van het Zuidamerikaanse vasteland een Cariben-Pidgin.

Kroon:

De geldingsdrang en arrogantie van de Spanjaarden en Portugezen kennen inderdaad geen grenzen. Of juist wel, want

zij verdelen de wereld, met het verdrag van Tordesillas (7 juni 1494) en de zegen van paus Alexander VI, in een Spaanse en Portugese invloedsfeer. Zonder rekening te houden met wie dan ook, wordt de grens getrokken als een denkbeeldige lijn die loopt van pool tot pool op een 370 mijl ten westen van de Kaapverdische eilanden. Wat oostelijk van de lijn ligt is Portugees, wat westelijk ligt is Spaans.

Een eerste verdrag uit 1493 was door de Portugezen verworpen.

Lucayo:

Oorspronkelijke bevolking van de Bahama's. Behoren tot de Westelijke Taino.

De Lucayo cultuur ontwikkelde zich uit de oudere Palmetto cultuur.

W. Keegan (1992: 162) schat het aantal Lucayo in 1492 tussen de 40.000 en 80.000.

Moco:

Over een Moco stam helaas geen gegevens gevonden.

De Moco worden op Trinidad wel vernoemd als slaven afkomstig uit Afrika.

Jean-Marie Baltimore in 'Slave immigrants to Trinidad' (Internet documentatie: Caribbean L Archives. 2003) bericht van een telling uit 1813 waarbij 2.200 Moco slaven afkomstig uit Kameroen (zijnde 17% van het totaal aantal slaven) op Trinidad leefden.

G.P. Murdock (Africa. 1959) vermeldt geen Moco, noch in Kameroen of Benin noch elders in Afrika. Betreft het hier de Koko (Bakoko) uit Kameroen ?

Moreau de Jonnés, Alexandre:

Soldaat, avonturier, agent voor het revolutionaire Frankrijk in de Antillen, later historicus en auteur van een boek over de 'Gele Koorts'. Verrichte (in opdracht van V. Hugues) twee geheime missies in St.V. om er de Cariben te trainen in het gebruik van vuurwapens.

Verbleef in 1795 verschillende maanden in een Cariben dorp aan de oostkust waar hij het dagelijkse leven meemaakte en later beschreef. Had tevens een verhouding met Eliama, de dochter van een chieft. Beweerde voornamelijk in contact te zijn geweest met Rode Cariben.

Keert in 1796 (juist voor de definitieve nederlaag van de Zwarte Cariben) naar St.V. terug en bericht van de vernielde dorpen en van de uitgemoorde Cariben (waaronder Eliuama en haar vader) langs de oostkust.

Narraganset:

Algonkin volk in Rhode Island.

Na een oorlog tegen de kolonisten in 1675 bleef op het eiland slechts een handvol over. Bevolking 4.000 in 1600, 424 in 1972 (H. Kammler. 2000: 466).

Natchez:

Opperhoofdschap in Louisiana. In een oorlog (1729- 1730) door de Fransen verslagen. Ze splitsten zich en vonden een onderkomen bij Creek en Cherokee.

In de 20ste eeuw beschouwden enkele Oklahoma- Cherokee zich nog als Natchez.

Bevolking in 1650: 4.500 (H. Kammler. 2000: 466).

Nouvelle Vigie:

Voor een volledig overzicht van het verloop der gebeurtenissen na de dood van J. Chatoyer en de gevechten te Nouvelle Vigie, zie: 'The struggle of the Carib's to retrieve their land' in: Caribs, a short history on the Caribs with a special look of the Caribs in St.Vincent. Chapter 3.

[Internet publicatie URL: members.tripod.com/prejudice/caribs.htm]

Oud El Oub:

Oud (of Oued): doorwaadbare plaats

Oub: rivier

Pequot:

Algonkin volk in het oosten van Connecticut. Werden er na de oorlog met de Britten in 1637 verdreven en door de taalverwante Mohegan en Irokezen Mohawk bijna vernietigd. Enkele afstammelingen (nu 155) zijn als stam erkend onder de naam Mashentucket- Pequot (H. Kammler. 2000: 467).

Ponce de Leon, Juan:

Geboren rond 1460 – overleden juli 1521.

Vergezelde Chr. Columbus op diens tweede reis.

Vestigde zich op Hispaniola (1502) waar hij gouverneur werd van het district Higüey.

Na de verovering van Puerto Rico (1508) werd hij er de eerste Spaanse gouverneur.

Naar het Noorden toe verkende hij in 1513 de kusten van de Golf van Mexico, de kusten van de V.S. tot aan Kaap Cod; zocht het legendarisch eiland 'Bimini' met de 'Fontein van de jeugd'.

Gaf het op 27/03/1513 ontdekte Florida zijn huidige naam, omdat hij er landde op de feestdag 'Pascua de Flores' of 'Pascua Florida', het bloemenfeest.

Doet in 1515 een poging om Guadeloupe te veroveren.

Trachtte in Florida een kolonie te stichten (1521), dit mislukte door de aanvallen der Indianen. Geraakt zelf dodelijk gewond en keert terug naar Havana waar hij overlijdt.

Saint Vincent:

Voor algemene gegevens zie: Nieuwsbrief I.V.A. 1988, sep.

Slaven:

Dr. Earle Kirby (in K.Eklund. Z.j.) zou na studie en archeologisch onderzoek aangetoond hebben dat reeds in de 14^e eeuw Afrikanen uit Mali de Antillen bezochten en er dus twee genetisch verschillende populaties bestonden lang voor de komst der Europeanen.

Taino:

Oorspronkelijk bevolking van de Grote Antillen en enkele eilanden van de Kleine Antillen.
Door de meeste antropologen (o.a. I.Rouse.1992) ingedeeld in Centrale, Westelijke en Oostelijke Taino. De Taino cultuur ontwikkelde zich uit de oudere Chica- Ostionóide cultuur.

Velasquez, Diego: ook Diego Velázquez de Cuéllar (ca 1460 – 1524?)

Bereikte Amerika tijdens de tweede reis van Chr. Columbus.
Deze rijke planter uit Hispaniola krijgt in 1510 van Diego Columbus de opdracht Cuba te veroveren. Trekt in 1511 naar Cuba (o.a. met H. Cortez en P. de Narváez) om de eigenlijke verovering van het eiland te ondernemen. Luitenant-gouverneur (later Adelantado) van het eiland van 1511 tot 1524. Zond verscheidene expedities naar Mexico (o.a. onderleiding van Fernandez de Cordoba [1517], Juan de Grijalva [1518] en H. Cortez [1519]).
Liet Cortez terugroepen door de Narváez.

Wampanaog: (Pokanoket)

Opperhoofdschap van meer dan 30 dorpen (in 1620) in Rhode Island en Massachusetts.
Een groot deel van de leden kwam om in de King Philips War (1675- 1676).
Een groep, die overleefde op Martha's Vineyard, werd in 1987 als stam door de regering erkend en telt ongeveer 700 leden (H. Kammler. 2000: 469).

Yateras:

Gebied rond het dal van de San Andrés.
Dorpen als: La Escondida, Levisa, Rancheria, Palenquito, Caridad de los Indios, San Andrés, Bernardo.

BRONNEN*Albury, P.*

1975 The story of the Bahamas. London.

Americas

1992 Americas lost, 1492- 1713; the first encounter; ed. D. Lévine. Paris, Bordas.

Anderson, A.

1983 Geography and history of St. Vincent. Cambridge, The Arnold Arboretum.

Bell, H.H.

1902 Reports on the Caribs of Dominica. London, HMSO.

Borgnino, N.

1998 Garifuna. In: Dictionnaire des peuples; dir. J.-Ch. Tamisier: 103- 104. Paris, Larousse.

Brinkbäumer, K. & Cl. Höges

2005 De laatste reis van Columbus; opkomst en ondergang van de grootste ontdekkingsreiziger. Antw., Manteau.

Campbell, S.

2001 Defending aboriginal sovereignty: the 1930 'Carib War' in Waitukubuli (Dominica). Dominica Country conference, Univ. of the West Indies. [Internet publicatie]

Cohen, J.M.

1991 De vier reizen van Columbus. Weert, Uitg. M & P.

Conzemius, E.

1928 Ethnographical notes on the Black Carib (Garif). In: Am. Anthropologist. Vol. XXX: 183- 205.

Cook, N.D.

1998 Born to die; disease and new world conquest, 1492- 1650. Cambridge, Univ. Press.

Daems, W.

1992 [Columbus] In: Eos, mrt: 12- 18

de Hostos, A.

1963 The ethnography of Puerto Rico. In: Handbook of South American Indians. IV: The Circum- Caribbean tribes: 540- 542. (o.u. 1948)

de Las Casas, B.

1992 De verwoesting van de West-Indische landen. Nijmegen, SUN. (o.u.1552)

Delpuech, A.

1993 Presents Caraïbes; 5.000 ans d'histoire amérindienne. Basse-Terre, Dir. Rég. des Affaires Culturelles de Guadeloupe.

Eklund, K.

Z.j. Saint Vincent history page; a concise overview of the multiethnic history of Saint Vincent.
[Internet publicatie; svg.8m.net/T/history.html]

Fenger, F.A.

1917 Alone in the Caribbean, being the yarn of a cruise in the Lesser Antilles in the sailing canoe 'Yakaboo'.
[Internet publicatie]

Forbes, J.D.

1988 Black Africans and native Americans. Oxford, B. Blackwell.

Garnette, J.

1999 Five hundred years of indigenous resistance. In: The indigenous people of the Caribbean: 214- 222.

- Gonzalez, N.L.*
1999 The Garifuna of Central America. In: The indigenous people of the Caribbean: 199-205.
- Grube, N.*
2001 De Maya's nu - van rechtenloze Indio's tot Indiaanse bewustwording.
In: Maya; de goddelijke koningen van het regenwoud; red. N. Grube: 417- 424.
- Guillermo, J.*
1992 Cuba; five hundred years of images. New York, Alavis.
- Gullick, Ch.J.*
1995 Communicating Caribness. In: Wolves from the sea: 157- 170.
- Henderson, J.*
1992 The Caribbean. London, Cadogan Books.
- Hulme, P.*
2000 Travel, ethnography, transculturation: St. Vincent in the 1790's. Paper presented at the conference contextualizing the Caribbean: new approaches in an era of globalization. Univ. of Miami, september. [Internet publicatie]
- José*
2003 José Martí ; gevlugeld uit leed geboren ; samenst. en vert. B. Verbrugge. Ouddorp, C. Van Koppen.
- Kammler, H.*
2000 Volkeren en talen van Noord-Amerika. In: Noord-Amerikaanse Indianen; samenst. F. Feest: 461- 470.
- Kawashima, Y.*
1988 Colonial governmental agencies. In: Handbook of North American Indians. IV: History of Indian- White relations: 245- 254.
- Keegan, W.*
1992 The people who discovered Columbus : the prehistory of the Bahamas. Gainesville, Univ. Press of Florida.
- Kirby, I.E. & C.I. Martin*
1972 The rise and fall of the Black Caribs. St. Vincent. [Internet publicatie]
- Koning, H.*
1992 Columbus; einde van een mythe. Berchem, Epo.
- Lafleur, G.*
1992 Les Caraïbes des Petites Antilles. Paris, Karthala.
- Lasserre, G.*
1961 La Guadeloupe. I. Bordeaux, U.F.I.
- Leach, D.E.*
1988 Colonial Indian wars. In: Handbook of North American Indians. IV: History of Indian- White relations: 128- 143.
- Lemaire, T.*
1986 De Indiaan in ons bewustzijn; de ontmoeting van de Oude met de Nieuwe Wereld. Baarn, Ambo.
- Lequenne, M.*
1979 Christophe Colomb à la recherche de l' Amérique. II : Relations de voyage 1493- 1504 : 5- 41. Paris, Maspero.
- Lewis, B. & P. Marshall*
1985 Into Cuba. New York, A.v.d. Marck.
- Luke, H.*
1948 Remnants of a Caribbean conquering race. II. In: The Crown colonist. Vol. XVIII: 9- 10
- Martens, J.*
2003-4 Waldseemüller en de Chinese ontdekking van Amerika.
In: Nieuwsbrief I.V.A. '03,4: 3- 30/ '04,1: 3- 14/ '04,3: 3- 46
- Milanich, J.T.*
1999 The Timucua. Oxford, Blackwell Publ. (o.u. 1996).
2004 Art of the Calusa. In: Archaeology, 5: 48-50
- Moreau, J.- P.*
1992 Les Petites Antilles de Christophe Colomb à Richelieu (1493- 1635). Paris, Karthala.
- Moreau de Jonnés, A.*
1858 Mémoires.
- Neckebrouck, V.*
2002 Zwarte Indianen en hun symbolen ; het magisch-religieuze systeem van de Garifuna van de Baai van Tela, Honduras. Leuven, Peeters.
- Ober, F.A.*
1880 Camps in the Caribbees. Edinburgh, D. Douglas.
- Pearse, A.*
1971 Carnival in the Nineteenth Century Trinidad.
In: Peoples and cultures of the Caribbean: 528- 552. New York, Nat. History Press.
- Rae, J.S & S.A. Armitage- Smith*
1932 Conditions in the Carib reserve, and the disturbance of 19th September, 1930, Dominica. London, HMSO.

- Riley, C.L.*
2001 Spaniards in Aztlan. In: The road to Aztlan; art from a mythic homeland: 236- 247
- Riverain, J.*
1967 Dictionnaire des explorations. Paris, Larousse.
- Rouse, I.*
1963 The Arawak. In: Handbook of South American Indians. IV: The Circum- caribbean tribes: 507- 546. (o.u. 1948)
1992 The Tainos; rise & decline of the people who greeted Columbus. New Haven, Yale Univ. Press.
- Sale, K.*
1991 The conquest of paradise. New York, Plume. (o.u. 1990)
- Schulze- Thulin, A.*
2005 Anmerkungen zur ethnologischen Grundlagenerforschung der Indianer des Christoph Kolumbus. I. In: Tribus, 54: 133- 198.
- Smith, M.T.*
1987 Archaeology of aboriginal culture change in the interior Southeast; depopulation during the early historic period. Gainesville, Univ. Press of Florida.
- Stingl, M.*
1965 Die Ahnen der Barbudos. Berlin, Ed. Holz.
- Taylor, D.*
1941 Columbus saw them first. In: Natural history, June: 40- 49.
- Theunissen, Ph. & L.K. Cumps*
1992 De reis van de ontmoeting. Leuven, Acco.
- Todorov, T.*
1982 La conquête de l' Amérique. Paris, Seuil.
- Van der Plas, G*
1954 The history of the massacre of two jesuit missionaries in the island of St. Vincent. Port-of-Spain, WIC Pamphlet. [Internet publicatie]
- Wild*
1992 Wild majesty; encounters with Caribs from Columbus to the present day; an anthology ed. by P. Hulme & N.L. Whitehead. Oxford, Clarendon Press.
- Wojciechowski, F.L.*
1980 De Indianen van de Westindische eilanden. In: Nieuwe Westindische Gids, juli: 108- 138.
- Wolves*
1995 Wolves from the sea; readings in the anthropology of the native Caribbean; ed by N.L. Whitehead. Leiden, KITLV Press.
- Wright, J.L.*
1981 They only land they knew. New York, The Free Press.
- Young, W.*
1795 An account of the Black Charaibs in the island of St. Vincent. Londen, J.Sewell.

Zemi, frontaanzicht,
ca 1510-1515.
Museo Nazionale Preistorico
ed Etnografico "Luigi
Pigorini", Roma, Italia.

